

Pogovor s predsednikom Skei-a Albertom Vodovnikom

Jeseni bodo kovinarji zaostri sindikalni boj

Kljub dopustniškemu času funkcionarji Sindikata kovinske in elektro industrije Slovenije sistematično obiskujejo sindikalne organizacije v podjetjih in analizirajo uresničevanje pravic delavcev, saj je pred počitnicami ta sindikat napovedal, da bodo ukrepi radikalnejši, če se položaj delavcev ne bo izboljšal. Da bi kaj več izvedeli o uresničevanju delavskih pravic v tej gospodarski veji in načrtih Skei-a, smo se pogovarjali s predsednikom Sindikata kovinske in elektro industrije Slovenije Albertom Vodovnikom.

Delavska enotnost: Razmere v kovinski in elektro industriji v Sloveniji so bile pred počitnicami kritične; na to je predsednika vlade dr. Janeza Drnovška opozoril tudi vaš sindikat. Kakšne so razmere sedaj v avgustu, boljše ali slabše?

Vodovnik: Slabše!

Delavska enotnost: Kje vidite razloge za to?

Vodovnik: Menim, da so osnovni razlogi štirje.

Prvič: Republiški razvojni sklad sam ne ve, kakšna je njegova perspektiva, zato poskuša v tistih podjetjih, katerih lastnik je, najti najkrajšo pot za rešitev vseh problemov. To je običajno stečaj ali prodaja podjetja. Sklad zato ni sanator, temveč pogrebni podjetij.

Drugič: politika bank in vlade je neustrezna. Slovenija danes poskuša plemeniti svoj kapital v tujini, namesto da bi s

svojim kapitalom podpirala tehnološki napredek in modernizacijo industrije ter omogočala odpiranje novih delovnih mest.

Tretjič: Slovenija nima strategije industrijskega razvoja; najbolj odgovorna za to je vlada, odgovorna pa je tudi gospodarska zbornica, saj je v razpravah o najpomembnejših vprašanjih našega industrijskega razvoja ni čutili. Tehniška inteligenca in poslovodni kadri so tudi sami precej pasivni, poleg tega pa so potisnjeni povsem na stranski tir. Kapital obvladuje stranke, in to je popolnoma nesprejemljivo. Zaradi takšne politike so v naši industriji razpadli že domala vsi inštituti in razvojni centri, ki bi morali biti nosilci tehnološkega napredka, modernizacije in uvajanja novih programov. Če bo šlo tako naprej, bodo slovenska industrijska podjetja kmalu samo še nepomembni kooperanti multinacionalk.

Četrtyč: da se problemi v kovinski in elektro industriji in industriji nasploh ne rešujejo, je krivda vlade, ker zavlačuje razreševanje problemov.

Delavska enotnost: Kako bi na kratko označili razmere v slovenski industriji?

Vodovnik: Slovenijo ta hip obvladuje primitivni kapitalizem; po eni strani si prizadeva razmere v gospodarstvu prikazati v čim lepši luči, po drugi strani pa delavce prestrašiti.

Delavska enotnost: V katerih podjetjih kovinske in

elektro industrije je delavcem letos poleti najhuje?

Vodovnik: Mislim, da ni velikih izjem. V glavnem jim je povsod hudo, čeprav bi lahko bilo tudi drugače, če bi bila politika odgovornih v tej deželi drugačna. Ta hip 90 odstotkov delavcev težko dela in slabo živi zato, da lahko lagodno živi 10 odstotkov nove slovenske buržoazije.

Delavska enotnost: Pa vendar, v katerih podjetjih je delavcem najhuje, posebno glede na možnosti?

Vodovnik: V Litostroju, Cimosu in njenih kooperantih ter številnih podjetjih, ki so v lasti Republiškega razvojnega sklada. Naj omenim samo Livarno v Vuzenici, TKG v Ljubljani, TOM v Mežici. Včasih se zdi, da je zaradi stečajev Metalne, Elektrokovine, Cevo voda, Tama in še nekaterih podjetij najhuje v kovinski industriji v Mariboru, v resnici pa je kriza zajela celotno vejo. V Mariboru je kriza bolj očitna, ker je tam ta industrija najbolj skoncentrirana.

Delavska enotnost: Kako pa poteka sanacija problemov tam, kjer so bili še pred časom največji – denimo v Tamu in železarnah?

Vodovnik: Spopad med Republiškim razvojnem skladom, direktorji novih družb in stečajnim upraviteljem zagotovo ne bo pripomogel k sanaciji razmer v Tamu v stečaju in novih podjetjih sklada, ki so na lokaciji nekdanjega Tama. Res pa je, da za konflikte ni kriv stečajni upravitelj, temveč spopad med stari Tamovimi ljudmi, ki so se znašli na različnih položajih v Tamu v stečaju ali pa v novih družbah sklada, ki delujejo na lokaciji Tama.

V zvezi z železarnami menim, da je sanacija jeklarn na dobri poti, predelava pa se srečuje še z resnimi problemi. nasprotja nastajajo tudi v zvezi z lastninjenjem.

Delavska enotnost: Drnovšku ste poslali pismo, v katerem ga prosite za pogovor. Vas je sprejel?

Vodovnik: Delegacijo Skei-a je na pogovor povabil šef njego-

vega kabineta. Seznanili smo se s problemi, on pa je obljubil, da bo vse, o čemer smo govorili, prenesel predsedniku Drnovšku. Vendar pa od takrat do danes v ukrepanju vlade še ni vidnih premikov.

Delavska enotnost: Pred počitnicami ste napovedali, da bo sindikalni boj radikalnejši, če se razmere do konca avgusta ne bodo začele izboljševati. S tem ste v pismu seznanili tudi predsednika Drnovška. Bo Skei jeseni zaostri metode sindikalnega boja za pravice delavcev?

Vodovnik: Stoodstotno! Jeseni bomo začeli pritiskne stopnjevat!

Delavska enotnost: Nedavno ste rekli, da se v boju za pravice delavcev ne boste odločali samo za stavke v podjetjih, temveč boste uporabili tudi druge metode sindikalnega boja. Katere?

Vodovnik: Uporabili bomo številne metode sindikalnega boja. Med drugim bomo, če bo potrebno, povedali tudi volilcem, kdo je odgovoren za kolaps, ki grozi kovinski in elektro industriji v Sloveniji. Tukaj pa so še skrajna sredstva sindikalnega boja: protestni shodi, stavke itd. Nekaj naj ostane tudi naša skrivnost.

Povedati pa moram, da v boju za pravice delavcev v kovinski in elektro industriji v Sloveniji nisimo in ne bomo sami, saj nas podpirata evropska konfederacija kovinarjev in Mednarodna zveza kovinarjev.

Tomaž Kšela

INDONEZIJA, NEOBLJUBLJENA DEŽELA!

Indonezija postaja vse bolj podobna drugim državam. Veliko je bogatih, še več revnih, vse pa bolj zanimajo samo še dolarji.

Indonezija je država z najprivlačnejšimi eksotičnimi počitniškimi možnostmi. To je sonce, peščene plaže in kristalno čisto morje, otok Bali pa je za mnoge pojem prestiža. Ker je poceni in sorazmerno varna država, jo celo leto obiskujejo turisti iz vsega sveta.

V zadnjih nekaj letih država doživlja pravi gospodarski preporod. Ima velik trg, obilico poceni delovne sile in izjemne, še ne izrabljene gospodarske možnosti.

Vendar v Indoneziji ni vse tako rožnato, tako kot ni v nobeni drugi državi. Polna je nasprotij, razprtij, bliščja in bede. Tu te lahko prevaja občutek, ali se je čas popolnoma ustavil, ali, da čas z neizmerni, preveliko hitrostjo drvi naprej in pred seboj podira vse, kar mu stoji na poti.

Gre za prepletanje starega z novim, počasnega s hitrim, zadovoljnega z nezadovoljnim.

Izkoriščanje otroške delovne sile

Državo tarejo veliki problemi in izkoriščanje otrok za delo je eden izmed teh. Otroci opravljajo izjemno težka, naporna in umazana dela v tovarnah svile, gongov, krupuka (neke vrste krakerja), v delavnicah (neke vrste krakerja), na cestah, po t.i. penzionih in še marsikje. Povsod sami otroci, po večini dečki, ki začnejo delati skoraj takoj, ko shodijo. Delajo in garajo za bedna plačila, ponekod pa celo zastoj. Delajo, ker mislijo, da je to njihova edina in najboljša pot

h kruhu in k zidani »hiški«. Delajo, da lahko preživijo mlajše brate in sestre in kasneje tudi starše.

Kakšna šola, kakšna zaščita otrok, kakšne konvencije ILO-a za zaščito otrok ipd! Tu ne razmišljajo o 8-urnem delovnem dnevu, o varnosti in zaščiti pri delu, tu gre za golo preživetje.

V tovarnah delajo od jutra do večera, v t. i. penzionih delajo, do-

»Prav v tem se vidi velikanski prepad v današnji indonezijski družbi. Prepada med revnimi in bogatimi, ki ga še poglablja prisiljena in prehitra modernizacija. Indonezijska družba postaja vse bolj podobna zahodnim, t. i. »razvitim«. Vse bolj izgublja svoje značilnosti, svojo identiteto, prijaznost, svojo različnost, kar vse jo je dolgo ločevalo od drugih. Izgublja se v skupnem vzorcu, s tem pa izgublja tudi svojo privlačnost.«

kler ne gredo vsi turisti spat, na ulicah pa, dokler jim to noge dopuščajo.

V Bogorju sem imela priložnost videti otroke, ki so bili »zaposleni« v nekem penzionu. Lastnica je imela »zaposlene« tri fante in dekle. Vsi so bili strpani v vlažno »sobo«, brez oken, v eno »posteljo«, prekrito z rjuho včasih belo, soba je bila majhna, stene pa skoraj črne od plesni. Skupaj so imeli še tri predalnice, kamor so lahko spravili vse svoje imetje. To ponavadi predstavlja le kose ponošenih oblek, ki jih odvržejo turisti.

Delali so vse na ukaze, brez ugovorov, s pogledi uprtimi v tla, v razcapanih oblekah in kot da bi bili nemi. Pa vendar so se mi zdeli nekako

zadovoljni s tistim, kar imajo, s hrano in s streho nad glavo.

Preživetje ali pohlep?

Še slabše se godi fantkom, ki prodajajo po cestah cigarete, časopise, pijačo, hitro pripravljeno indonezijsko hrano, pomagajo pri parkiranju in usmerjanju prometa... Indonezija je preporna vozeče pločevine, neosvinčenega bencina skoraj ne poznajo, ceste trepetajo pod težo tisočih avtomobilov, kombijev in avtobusov, mesta, ljudje

samo za golo preživetje ali je morda to tudi pohlep?

Šele v takih primerih se vidi dokončni prepad med tradicionalnim in modernim. »Modernost«, napredek, korak s časom, korak z zahodnim »razvitim svetom« prinaša tudi bedo, žrtve pa so največkrat ravno najbolj nedolžni, otroci.

Veliko je tu revnega prebivalstva, ki živi v obupnih razmerah. Preživljajo se s prodajo rut, sorongov, majic, ur, slik, sadja ipd. Ponavadi prodaja cela družina, mama masira in prodaja soronge, oče slike in majice, številni otroci pa sladolede in sadje. Velikokrat so pripravljene svoje izdelke in storitve zamenjati za kakšno majico, nahrbtnik, uro, in za najbolj popularne kavbojke.

Njihove želje so skromne. Želijo si nekaj jesti, veliko cigaret, otrok in hiško. Ponavadi taka družina na začetku svojega skupnega življenja živi v »hiškah«, ki so narejene iz bambusa, pločevine, kartona in nekaj opek. Njihova največja želja je ponavadi zidana hiška, ki pa ni večja od naših garaž.

Prav v tem se vidi velikanski prepad v današnji indonezijski družbi. Prepada med revnimi in bogatimi, ki ga še poglablja prisiljena in prehitra modernizacija. Indonezijska družba postaja vse bolj podobna zahodnim, t. i. »razvitim«. Vse bolj izgublja svoje značilnosti, svojo identiteto, prijaznost, svojo različnost, kar vse jo je dolgo ločevalo od drugih. Izgublja se v skupnem vzorcu, s tem pa izgublja tudi svojo privlačnost.

Besedilo in fotografija: Petra Mišič

Število tujih delavcev v Podravju se je zmanjšalo za polovico

Po podatkih mariborske enote republiškega zavoda za zaposlovanje se je v zadnjih letih število tujih delavcev v Podravju zmanjšalo za polovico. Lani so na zavodu izdali skupno 3520 delovnih dovoljenj za tujce, v prvem polletju tega leta pa 1305. V Podravju dela največ tujih delavcev v gradbeništvu in kmetijstvu, saj kljub veliki brezposelnosti še vedno primanjkuje delovne sile za opravljanje posameznih, zlasti težjih del.

T.K.

Tovarna svile v Garutu na Javi

UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE

Namen izobraževalnega seminarja je teoretična in praktična usposobitev članov svetov delavcev in sindikalnih zaupnikov na področju soupravljanja.

Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 16. do 18. september 1996
Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA

Ponedeljek, od 10. do 13. ure

Tema I:
NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV
Nosilec: Milan Utrša, član predsedstva Sveta ZSSS
od 13. do 15. ure – odmor

od 15. do 18. ure

Tema II:
VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEV TER REŠEVANJA SPOROČ ZA DELODAJALCI
Nosilec: Gregor Miklič, član predsedstva Sveta ZSSS

Torek, od 9. do 12. ure

Tema III:
SOUPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU
Nosilec: Lučka Böhm, svetovalka Sveta ZSSS
od 12. do 14. ure – odmor

od 14. do 18. ure

Tema IV:
VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČ TER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE
Nosilec: Vekoslava Krašovec, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Sreda, od 9. do 12.30 ure

TEMA V:
KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUPRAVLJANJE
Nosilec: Metka Roksančič, ZSSS
od 12.30 do 14. ure – odmor

od 14. do 17. ure

TEMA VI:
VODENJE SEJ SVETA DELAVCEV, ODNOSI IN KOMUNICIRANJE
Nosilec: Ciril Urek, sekretar Območne organizacije ZSSS Zasavje

Metode dela: kombinirane, predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog.

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4.

Prijave pošljite najkasneje do 5. septembra 1996.

Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 25 prijav, če bo prijav več, bomo preostale prijave uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo znaša 20.000 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji (kopijo virmana).

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakažite dodatno pripisite »Seminar II«, sklic na številko 07.

Stroške za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom in dogovorom med svetom delavcev in delodajalcem, delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici. Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je oca 5.000 SIT).

Odgovore na dodatna vprašanja in pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandii Rešeta na telefonsko številko 061/316-489.

Vanda Rešeta
vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

PRIJAVNICA ZA IZOBRAŽEVALNI SEMINAR

»UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE«,
ki bo 16. do 18. septembra 1996

Ime in priimek: _____
Datum rojstva: _____
Izobrazba: _____
Naslov doma: _____
Zaposlitev: - naziv in naslov družbe: _____
- delovno mesto: _____
Član sindikata dejavnosti Slovenije: _____
Član sveta delavcev: DA NE _____
Telefonska številka: - doma: _____
- v službi: _____

Opomba: med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE _____
V _____ Žig in podpis odgovorne osebe
dne _____

želji, ampak le s svojim pristankom. Da je primeren za to funkcijo, bo dokazal s svojim delom v sindikatu, ki mu bo s izvolitvijo zaupal mandat.

Stvar organizacije je, da bo izvoljenega sindikalnega zaupnika opremila z vsem potrebnim za uspešen nastop na delo.

Vsi ne bodo dobri in vsi ne bodo obstali. Skozi delo se bodo oblikovali, dopolnjevali svoje znanje, pomagali drugim, predvsem pa tistim članom sindikata, ki so jim namenjeni.

V primeru neustreznega obnašanja sindikalnega zaupnika, ki škoduje ugledu organizacije in se ne ravna po napotnikih, ga je možno zamenjati z odklicem.

Po odklicu pa ni mesta za užaljenost in agrozno izstopom iz članstva. Za sindikalnega zaupnika so predlagani najboljši člani sindikata, ki pa vsi ne uspejo.

Imamo tudi osebnostne lastnosti, ki jih skupina ne opazi. Sindikalni zaupnik naj ima posebno izkaznico za identifikacijo ob nastopu, delovanju in posredovanju.

Vsak sindikalni zaupnik naj ima naročeno Delavsko enotnost.

Časopis Delavska enotnost izdaja: ČZP Enotnost, 1000 Ljubljana, Dalmatinova 4

Zapomnite si, nič nam ni dano, vse kar dobimo, smo si težko zaslužili, vse pravice smo si izborili in še se bomo morali boriti. Zato cenimo sami sebe in svoje delo in ceniti nas bodo morali tudi delodajalci.

Naš kapital je znanje, ki ga imamo, je delo, ki ga znamo opravljati. Bodimo nanj ponosni in zanj iztržimo največ, najmanj pa tako plačilo, ki nam bo omogočilo človeka vredno življenje.

Razlika med nemškimi in našimi delavci je v tem, da oni štrajkajo za višjo plačo, mi pa zato, da sploh dobimo plačo!

Ne govorite nam, kaj vse mora sam plačati nemški delavec, mi vemo tudi, da:

- podjetnik spoštuje in ceni njegovo delo,
- zasluži toliko, da si lahko privoščijo počitnice v Španiji ali Portoržu,
- zasluži toliko, da lahko varčuje za boljšo pokojnino, za boljše zdravstveno varstvo, ...
- ne štrajka zato, da plačo sploh dobi.

KONEC

KAJ DELAJO

V republiških odborih

ALBERT VODOVNIK JE OBISKAL KOVNARJE V PODRAVJU

Prejšnji teden se je v Mariboru mudil Albert Vodovnik, ki se je pogovarjal s predstavniki Skei v bivšem Tamu. Skupaj s predsednikom Skei v bivšem Tamu Dragom Gajzerm se je pogovarjal tudi s stečajnim upraviteljem Mirkom Žagarjem.

Albert Vodovnik se je nato sestel še s predstavniki območne organizacije Skei za Podravje, kjer sta ga predsednik in sekretar območne odbora Branko Medik in Edi Ozimič seznanila s problemi, s katerimi se ta čas srečujejo kovinarji v podravske podjetjih. Po informacijah sodeče razmere niso rožnate.

T.K.

V območnih organizacijah

Podravje

Vuzeniški livarji niso stavkali zaman

Okoli 370 delavcev Livarne iz Vuzenice v Dravski dolini ni stavkalo zaman. Delavci so zahtevali izplačilo plač pred odhodom na kolektivni dopust. Sekretar območne odbora Skei za Podravje Edi Ozimič, ki jim je po pooblastitvi predsednika Skei Alberta Vodovnika pomagal stavko izpeljati, je prepričan, da delavci pred odhodom na kolektivni dopust ne bi dobili plače, če ne bi stavkali. Delavci so stavko po izplačilu plač prekinili, po kolektivnem dopustu pa se bodo začeli pogajati tudi o uresničevanju nekaterih drugih delavskih pravic.

Sicer pa ima Livarna v Vuzenici, ki je v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj, težave zlasti zaradi tega, ker večji del svoje proizvodnje prodaja Cimosu, ki Livarni dolguje že več kot milijon mark.

T.K.

ZSSS – Območna organizacija za Dolenjsko

Novo mesto, Cvelbarjeva 3

Zastopanje Pionirjevih delavcev v stečajnem postopku

Z uvedbo stečajnega postopka V GIP PIONIR p.o. Novo mesto je skoraj 4.200 bivših pionirjevih delavcev pridobilo pravico za prijavo svojih terjatev do stečajnega dolžnika. Delavske terjatve je smotno prijaviti, saj imajo delavci po zakonu o stečaju del terjatev (neizplačanih plač do izhodiščnih OD po kolektivni pogodbi) prioriteto pri poplačilih iz stečajne mase.

Na osnovi dogovora s stečajno upraviteljsko in sindikatom je Območna organizacija ZSSS za Dolenjsko poslala minuli teden vsem nekdajnim zaposlenim Pionirja ponudbo o brezplačni pravni pomoči – zastopanju vseh delavcev v stečajnem postopku. Sindikalna pravna pa bo lahko prijavila te terjatve za delavce, ki bodo poslali na območno organizacijo pooblastilo do 25. Septembra.

Med puščo z vrnjenimi pooblastili je tudi nekaj vrnjene pošte – obvestil, zaradi napačnih (spremenjenih) naslovov, ki niso bili javljeni kadrovski službi podjetja, zato še posebno prosimo delavce – tuje, da se medsebojno obveščate in pokličete po telefonu Pionir v stečaju oziroma Območno organizacijo ZSSS za Dolenjsko, telefon 068/321-564.

Jože Miklič, sekretar

Po čem smo (pre)živeli? Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

Skupina dobrin iz košarice	tričlanska delavska družina			štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin VII.96/IV.96	Indeks cen življenjskih potrebščin VII.96/VII.96	Indeks cen življenjskih potrebščin VII.96/XII.95
	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški			
1.Hrana	50464.30	39021.28	39021.28	62649.97	47708.51	47708.51	99.50	99.70	108.50
2.Pijača	8106.64	2971.03	2971.03	8156.06	2992.21	2992.21	104.20	101.60	109.40
3.Kajenje	4916.38	2657.50	2657.50	4916.38	2657.50	2657.50	106.30	100.00	107.40
4.Oblačila	24196.78	14906.09	718.39	29613.63	18293.29	792.34	101.20	100.20	103.80
5.Obutev	5599.19	4271.70	0.00	6609.49	4751.65	0.00	101.30	100.00	103.70
6.Stanovanje	21399.07	15402.31	12215.33	26082.98	18510.55	14652.62	104.80	101.40	119.90
7.Ogrevanje,razsvetljava	18263.03	12768.46	10882.58	22561.93	15240.18	12974.07	100.00	100.00	100.30
8.Gospodinjaska oprema	11321.08	5994.66	0.00	13463.94	6958.66	0.00	100.80	100.20	102.90
9.Higiena,zdravstvena nega	13661.95	11491.02	7948.55	15378.09	12806.44	9245.73	102.50	100.90	103.90
10.Izobr.,kultura,razvedrilo	25036.16	10443.16	6219.05	28358.96	11645.46	6397.82	102.80	100.70	107.80
11.Prometna sr.in storitve	28796.79	10364.24	4706.45	35650.75	13565.54	5207.13	100.60	100.20	105.60
12.Razni predmeti in storitve	3383.27	2015.34	0.00	4222.57	2246.93	0.00	101.00	100.30	106.80
13.Drugi izdatki	36610.76	8802.01	7670.43	39520.53	9125.32	7670.43	101.00	100.30	106.80
(SKUPAJ (v SIT)	251755.38	141108.81	95010.59	297185.28	166502.24	110298.37			
stopnja rasti košaric VII.96/IV.96	1.36	1.29	1.19	1.31	1.24	1.12			
stopnja rasti košaric VII.96/VII.96	0.34	0.32	0.30	0.33	0.31	0.29			
stopnja rasti košaric VII.96/VII.95	13.37	14.08	15.98	13.35	13.98	16.26			

KOMENTAR:

V juliju 1996 se je v primerjavi s prvimi meseci letošnjega leta rast cen umirila. Drobno prodajne cene (inflacija) so se v primerjavi z letošnjim junijem povečale za 0,5 odstotka, cene življenjskih potrebščin pa za 0,3. V primerjavi z lanskim decembrom so bile julija letos drobnoprodajne cene višje za 6,1, cene življenjskih potrebščin pa za 6,8 odstotka.

Šest košaric življenjskih potrebščin, ki jih spremljamo v DE, se je julija (v primerjavi z junijem) podražilo od 0,29 do 0,34 odstotka. V primerjavi z lanskim julijem pa so dražje od 13,35 do 16,26 odstotka (glej srednjo razpredelnico).

Strokovna služba

Izracun: Strokovna služba Sveta ZSSS

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

KAKO IZVOLIMO ODPKLIČEMO SINDIKALNEGA ZAUPNIKA?

Kot smo že ugotovili, sindikalni zaupnik ne more postati po svoji

Gorenje: certifikati ali denar?!

Sporna besedica »lahko«

»Ob sprejemu panožne kolektivne pogodbe slovenske kovinske in elektroindustrije leta 1991, ki je v svojem 62. členu govorila o tako imenovanih zadolžnicah, to je o zaostankih izplačanih osebnih dohodkov za določenimi s kolektivno pogodbo, smo imeli vsi v mislih participacijo pri lastninjenju v obliki delnic«, zatrjuje Branko Amon, predsednik SKEI poslovnega sistema Gorenje.

Tudi v Gorenju so se od leta 1989 naprej srečevali z velikimi težavami. Pravijo, da so bile takrat razmere prav dramatične. S skrajnimi napori so vzdrževali redne dobave reprodukcijskega materiala, imeli so nemogoče likvidnostne težave zaradi neplačevanja računov kupcev iz nekaterih delov takratne Jugoslavije. Vrstili so se odpisi terjatev, posamezne banke so zahtevale vračilo posojil. Večino dni v letu 1990 so imeli blokiran žiro račun. Zamikali

»SKEI poslovnega sistema Gorenje ne more podpirati tožb delavcev za izplačilo razlik med dejanskimi izplačanimi plačami in kolektivno pogodbo«. Po mnenju Branka Amona gre za nerealne tožbe, ne gre za kršenje pravic, ki grede delavcem.

so dneve izplačila osebnih dohodkov vsak mesec... Zaradi fiktivnega tečaja 1 DEM = 7 DIN so planirani povprečni osebni dohodki na zaposlenega narasli iz 600 DEM na 698 DEM. Kljub temu pa so bili ti osebni dohodki znatno pod določenimi s kolektivno pogodbo...

V Gorenju v tej zvezi omenjajo, da je bila panožna kolektivna pogodba pripravljena na osnovah, ki v ničemer niso upoštevale dejanskih razmer v Sloveniji, se pravi, da je bila že v svojem izhodišču nerealna. Na to so predstavniki Gorenja večkrat opozarjali, žal pa brez uspeha...

Plače v Gorenju niso bile nikoli visoke, saj jih proizvodnja velikih gospodinskih aparatov stroškovno

ne prenese. Za panožno kolektivno pogodbo so zlasti zaostajale v letih 1990, 1991 in 1992. Upoštevajo položaj gospodarstva in Gorenja so vodstvo, predstavniki sindikata in zaposleni takrat soglasno ugotovili, da panožne kolektivne pogodbe v celoti ni mogoče uresničiti, saj bi njeno dosledno uresničevanje zagotovo ogrozilo obstoj Gorenja, najmanj pa pripeljalo do množičnega odpuščanja delavcev, pripovedujejo v Gorenju. To pa bi bilo tudi v nasprotju z v Gorenju sprejetim programom kadrovskega prestrukturiranja, s katerim je bilo dogovorjeno, da bodo število zaposlenih zmanjševali po tako imenovani »mekhi« varianti.

Edina pot za uveljavitev zaostankov plač za kolektivno pogodbo za obdobje 1990-1992 je bila njihova vključitev v proces lastninjenja. Tudi po prizadevanju vodstva in SKEI Gorenja je tak'no možnost spremenjena zakonodaja o lastninskem preoblikovanju podjetij omogočila. Še več: V Gorenju so celo predlagali, da naj bi zaostanke plač za panožno kolektivno pogodbo vključili v okvirno bilanco kot obveznost, vendar to ni bilo dovoljeno.

Zapleti z lastninjenjem

S programom lastninskega preoblikovanja Gorenja d.o.o. je predvideno, da zaposleni, bivši zaposleni in upokojenci vseh povezanih družb v Gorenju, d.o.o., zamenjajo za delnice Gorenja iz interne razdelitve tako lastniške certifikate kot potrdila po 25. členu zakona o lastninskem pre-

oblikovanju podjetij (za zaostanke plač za kolektivno pogodbo za čas 1990-1992). Tako bi, kot poudarjajo v vodstvu Gorenja, poravnali obveznosti do delavcev, ki so dali pomem-

vorjenega programa racionalizacij in nujnega dviga storilnosti so zadnja leta nekateri delavci sporazumno in z izplačanimi odpravninami zapustili Gorenje) in upokojenci.

»Zaostanke plač za panožno kolektivno pogodbo za leti 1993 in 1994, ki jih ni bilo mogoče upoštevati v procesu lastninjenja, pa bo Gorenje izplačalo vsem upravičencem v naslednjih dveh letih, o čemer so se že dogovorili s predstavniki sindikata.«

ben prispevek pri odpravljanju težav, s katerimi se je srečeval ta poslovni sistem.

Zal pa je Gorenje, d.o.o., dobilo soglasje Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo k programu lastninskega preoblikovanja šele maja 1996. Se pravi ve-

»V Gorenju dodajajo ob tem, da so največ tožb vložili nekdanji zaposleni (zaradi dogovorjenega programa racionalizacij in nujnega dviga storilnosti so zadnja leta nekateri delavci sporazumno in z izplačanimi odpravninami zapustili Gorenje) in upokojenci.«

liko pozneje, kot so računali. Nekateri zaposleni, bivši zaposleni in tudi upokojenci so, kot vse kaže, na velike težave, s katerimi se je srečevalo Gorenje na začetku devetdesetih let, ko je bilo boj za preživetje, verjetno enostavno že pozabili. Zato so se posamezniki odločili, da zaostanke njihovih plač za kolektivno pogodbo iz let 1990-1992 enostavno iztožijo. Dospel je za različne plače tožilo manjše število zaposlenih, bivših zaposlenih in upokojencev. Število tožb se je povečalo potem, ko je Gorenje, d.o.o., objavilo program lastninskega preoblikovanja. V Gorenju dodajajo ob tem, da so največ tožb vložili nekdanji zaposleni (zaradi dogo-

izvedbeni akti. Zakonodajalec je predvidel, da podjetja lahko izdajajo delavcem delnice za zaostanke plač za obdobje 1990-1992. Sporno pa je tolmačenje besedice »lahko«. Ustavno sodišče RS je namreč presodilo, da je mogoče za zaostanke plač izdati delnico ali izplačati denar. Takšno tolmačenje pa je, vsaj za nas v SKEI, sporno.

»Vsa pravna praksa je na strani delavcev, ki tožijo. Sodišča so doslej prisojala za zaostanke plač izredno visoke obrestne mere, pri čemer pa niso upoštevala zakonskih omejitev,

gre za nerealne tožbe, ne gre za kršenje pravic, ki grede delavcem.

»Vseskozi pa tudi poudarjamo, da lahko množično tožarjenje za zaostanke plač za kolektivno pogodbo privede do neobvladljivih posledic, saj lahko ogrozi socialno varnost vseh zdaj zaposlenih, podjetje pa pripelje v nemogoč položaj.«

Za konec pa še to: izračune zaostankov plač zaposlenih v vseh povezanih družbah v Gorenju, d.o.o., za čas 1990-1992 zdaj preverjajo revizorji, pričakovati pa je, da bo mogoče potrdila po 25. členu zako-

»Edina pot za uveljavitev zaostankov plač za kolektivno pogodbo za obdobje 1990-1992 je bila njihova vključitev v proces lastninjenja. Tudi po prizadevanju vodstva in SKEI Gorenja je takšno možnost spremenjena zakonodaja o lastninskem preoblikovanju podjetij omogočila. Še več: V Gorenju so celo predlagali, da naj bi zaostanke plač za panožno kolektivno pogodbo vključili v okvirno bilanco kot obveznost, vendar to ni bilo dovoljeno.«

zamrznitve plač, ki so veljale tisti čas. Tako so posamezniki začutili, da je mogoče z obrestmi dobiti kar trikratno glavnicno. Sprašujemo se, ali lahko res sodišča določajo obrestne mere za zaostanke plač.

»SKEI poslovnega sistema Gorenje ne more podpirati tožb delavcev za izplačilo razlik med dejanskimi izplačanimi plačami in kolektivno pogodbo«. Po mnenju Branka Amona

na o lastninskem preoblikovanju podjetij že v kratkem zamenjati za delnice Gorenja. Zaostanke plač za panožno kolektivno pogodbo za leti 1993 in 1994, ki jih ni bilo mogoče upoštevati v procesu lastninjenja, pa bo Gorenje izplačalo vsem upravičencem v naslednjih dveh letih, o čemer so se že dogovorili s predstavniki sindikata.

J.O.

OGOLJUFANI ZDENEXOVI UPNIKI SO SE ZNAŠLI ŠE V PRIMEŽU DACARJEV

Okoli 3500 občanov, ki je mariborskemu Zdenexu za visoke obresti posodilo skupno 18 milijonov mark, še vedno trepetajo, ali bodo posojeni denar še kdaj dobili nazaj.

Kakor smo v Delavski enotnosti že poročali, se je Zdenex znašel v velikih težavah, ker mu dolžniki, ki jim je po višjih obrestih posojal od občanov sposojeni denar, kreditov ne vračajo več redno. Zato tudi Zdenex posojilodajalcem ne more več po dogovorjenih pogojih vračati sposojenega denarja in obresti. Zaradi težav (posojilodajalci terjajo takojšnje vračilo vloženi sredstev; zaposleni v Zdenexu že tri mesece niso dobili plač, zato so demonstrativno prenehali delati, najbolj ogorčeni posojilodajalci grozijo lastnici in zaposlenim v podjetju itd.) Zdenex že drugi teden ne posluje, zato so posojilodajalci še bolj zaskrbljeni za svoja sredstva.

Medtem ko si posojilodajalci gri-

zejo nohte in preiščujejo kako bi prišli do svojih prihrankov (nekateri svoje terjatve do Zdenexa poskušajo prodati prek malih oglasov po polovični ceni), pa so nekateri od njih že dobili vabilo za pogovor na davčni upravi. Zdenex je namreč od 1993. leta normalno posloval, zato so nekateri s posojanjem denarja dobro zaslužili, saj je Zdenex dajal od 4 do 5-odstotne obresti. Tisti, ki so Zdenexu posodili več sto tisoč mark, so vsak mesec dobili lep kupček mesečnih obresti (za posojenih 100 tisoč mark so znašale mesečne obresti od 4 do 5 tisoč mark). Člen 66. zakona o dohodnini pa določa, da je osnova za davek na obresti za posojila razlika med pridobljenimi obrestmi za posamezno posojilo in re-

valorizacijskimi obrestmi, izračunanami na podlagi rasti cen na drobno v obdobju, za katero je bilo dano posojilo. Vsi, ki so Zdenexu posojali denar, bi torej morali zaslužek od obresti prijaviti davčni upravi, ko so vsako leto do 31. marca prijavljali dohodek za odmero dohodnine. Kdor tega ni storil, je utajil dohodek, zato mu poleg večje odmere dohodnine grozi še plačilo 400 tisoč tolarjev kazni, morebiti pa tudi obisk pri sodniku za prekrške.

Kriminalisti, ki pregledujejo poslovanje Zdenexa, so nedavno zasegli del dokumentacije tega zasebnega podjetja. Tako so tudi dacarji prišli do natančnih podatkov, koliko so posamezniki v minulih treh letih s posojanjem denarja Zdenexu v resnici zaslužili. Zato jim sedaj ne bo težko primerjati podatkov iz Zdenexovih poslovnih knjig ter prijav dohodka posameznih občanov. Tistim, ki zaslužka od obresti niso prijavili, se

ne piše dobro. Ob tem pa dacarjev prav nič ne zanima, kaj so občani z zaslužkom od obresti naredili - ali so jih porabili ali vložili nazaj v Zdenex. Zaslužek je zaslužek in treba je plačati dohodnino. Zato se nekaterim, ki so želeli najhitreje opleniti svoj denar in so zato v Zdenexu poleg glavnice puščali tudi obresti, kaj lahko zgodi, da bodo morali večjo dohodnino in kazni državi plačati prej, preden bodo od Zdenexa prejeli nazaj en sam tolar tistega dohodka, ki so ga utajili. Kako bodo prišli do denarja za plačilo kazni in višje dohodnine, pa je njihova stvar in ne stvar dacarjev ali države. Tudi če bodo kriminalisti ugotovili, da je Zdenex posloval nezakonito, posojilodajalci, ki so utajili davek, ne bodo rešeni dacarjev.

Še pred kratkim so posojilodajalci klicali na pomoč državo, češ, zakaj dopuščate takšno anarhijo in sumljivo poslovanje ter zakaj česa ne naredi, da bi jim Zdenex vrnil denar. S svojim klicem na pomoč so si tako posojilodajalci pravzaprav sami nakopali na glavo še dacarje. Lahko bi vedeli, da vsaka država najbolj skrbi za svojo malho.

Tako je pač v kapitalizmu. Ne pozna usmiljenja, ko gre za denar. T.K.

MURA JE V PRVEM POLLETJU POSLOVALA USPEŠNO

Mura iz Murske sobote, ki daje delo in kruh več kot 6 tisoč delavcem v Pomurju in številnim kooperantom oziroma dobaviteljem iz vse Slovenije, je v prvem polletju letos poslovala uspešno, saj je doseglo pozitiven poslovni

rezultat. Prvih šest mesecev je Mura končala z boljšimi poslovnimi rezultati kot prvo polovico lani. S tem je člana nadzornega sveta delniške družbe Mura European Fashion Design-Proizvodnja oblačil seznanil predsednik družbine

uprave Božo Kuharič, ko je na seji nadzornega sveta razgrnil poslovne rezultate in opasal razmere, v katerih je podjetje poslovalo v letošnjem prvem polletju.

Podobno kakor že nekaj zadnjih let tudi v prvem polletju letos razmere za poslovanje Muri niso bile naklonjene. Mura - izvozi več kot 95 odstotkov svoje celotne proizvodnje - je v prvi polovici leta samo zaradi neustrezne tečajne politike in pre-

cenjenega tolarja izgubila 170 milijonov mark prihodka.

Kljub uspešnemu poslovanju pa v Muri in prvih šestih mesecih niso v celoti uresničili svojih načrtov. Zato je vodstvo delniške družbe že sprejelo vrsto ukrepov za povečanje produktivnosti, zmanjšanje stroškov, povečanje prodaje in izvoza in za boljšo organiziranost. Zomejenimi ukrepi želijo v Muri doseči za letos načrtovane poslovne rezultate. T.K.

SE BO TAMOVA ZGODBA PONOVILO?

Vsi, ki so spremljali propad mariborskega Tama, verjetno še pomnijo, kdaj se je dokončno začela Tamova pot navzdol. Bilo je pred približno tremi leti, ko so v Tamu prvič po razpadu nekdanjega jugoslovskega trga ponovno začeli povečevati proizvodnjo in izvoz. Ohrabreni s čedalje boljimi poslovnimi rezultati so sklenili posle za izvoz 600 avtobusov. Za to, da bi lahko takrat Tam povečal fizični ob-

seg proizvodnje za znane tuje kupce, je potreboval nekaj milijonov mark za gonjskih in obratnih sredstev, ki pa jih ni mogel dobiti ne od bank in ne od države. Dnevi, tedni in meseci so tekli, Tam je moledoval za kredite, bankirji in oblastniki pa se niso in niso mogli odločiti, ali bi Tam v njegovih prizadevanjih podprli ali ne. Čas pa je v gospodarstvu in še zlasti v industriji denar. Iz meseca v mesec se je količina

sredstev, ki jih je Tam potreboval za zagon proizvodnje, povečevala. Država in banke so se po številnih brezplovnih razpravah odločile za pomoč Tamu leto dni prepozno, potem ko je bilo zanj že prepozno...

Kakor kaže se zgodovina ponavlja. Novo podjetje republiškega razvojnega sklada MPP Vozila, ki dela na lokaciji Tama v stečajju, je s kupcem iz Saudske Arabije že skoraj pred dvema mesecema podpisalo pogodbo za izdelavo 500 avtobusov v vrednosti 52,5 milijonov mark. Za to, da bi v Vozilih proizvodnjo tako velikega števila avtobusov pognali, pa potrebujejo do konca leta za 12 milijonov dolarjev kreditov, vendar jih ne morejo dobiti ne od re-

publiškega razvojnega sklada, ne od bankirjev in ne od oblastnikov. Vsi omenjeni so polni pametnih nasvetov in idej, ko je treba druge učiti in jim svetovati kako naj gospodarijo in poslujejo. Ko pa se morajo sami odločiti in prevzeti soodgovornost za konkreten posel, pa jim stvari očitno ne gredo najbolje od rok, saj se ne (z)morejo odločiti. Če se sklad, bankirji in oblastniki ne bodo hitro odločili ali velja posel s kupcem iz Saudske Arabije podpreti ali nanj pozabiti, lahko podjetje MPP Vozila doleti podobna usoda kot Tam. Najslabša je namreč tista odločitev, ki je ni. To so najbolj občutili na svoji koži Tamovci.

Tomaž Kšela

S 1. JULIJEM JE ZAČEL VELJATI ZAKON O IZVAJANJU SOCIALNEGA SPORAZUMA IN HKRATI ZAKON O DAVKU NA IZPLAČANE PLAČE IN SPREMEMBE ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST.

Socialni sporazum in komentar Braneta Mišiča skupaj z nekaterimi prilogami v brošuri

PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96

Brošuro lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 061/321-255, 1310-033, faks 311-956.

Naročilnica - Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo izvod(ov) brošure PLAČE '96 po 1.500,00 SIT (+ 5% p. davek). Naročeno pošljite na naslov: Ulica, pošta št., kraj: Ime in priimek podpisnika: 1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Ind. naročnik - plačilo po povzetju Žig Podpis naročnika

ŠTIPENDIJE KOT SOCIALNI OBLIŽ

veliko premalo. Zato obstoja resna nevarnost, da se bodo pri nas kmalu šolali le otroci iz bogatejših družin, kar bo razslojevanje prebivalstva še pospešilo.

Tisti znani rek, Kolikor znaš, toliko veljaš, naj bi veljal tudi v vsakdanjem življenju. A še daleč ni tako. Celotna država, ki bi morala spodbujati ustvarjalnost, se mačehovsko obnaša do mladih. To se najbolj kaže na področju štipendiranja, kjer so letos poleti zaostriili pogoje za pridobitev Zoisove štipendije, ki jih država podeljuje izrazito nadarjenim dijakom in študentom. Po novem pri podeljevanju teh štipendij ni več materialnega cenzusa, avtomatično pa odpade vsakdo, ki nima nadpovprečnih ocen. Nov predpis, ki je začel veljati letos poleti, bo prizadel marsikaterega nadarjenega študenta ali dijaka, ki bo ostal praznih rok.

Dr. Jan Makarovič, profesor na Fakulteti za družbene vede, je v dnevniku Večer označil takšen način podeljevanja Zoisovih štipendij kot birokratski sadizem. Slovenci se nahajamo danes pred strahovitim ekonomskim, tehnološkim, informacijskim in kulturnim izzivom, ki ga predstavlja združenje razvitih držav zahodne Evrope, kako bomo kos temu izzivu, pa je v največji meri odvisno od naše skrbi za talente. Kako jim bomo pomagali, da se bodo čim bolj razvijali, ne pa, da jim bomo metali polena pod noge. Letos je dobivalo Zoisovo štipendijo 7391 dijakov in študentov, po neuradnih ocenah pa jih bo po novem manj. Obstojta nevarnost, da bomo s pritiskom na čim višje šolske ocene pogosto zadužili talent, namesto da bi ga razvili.

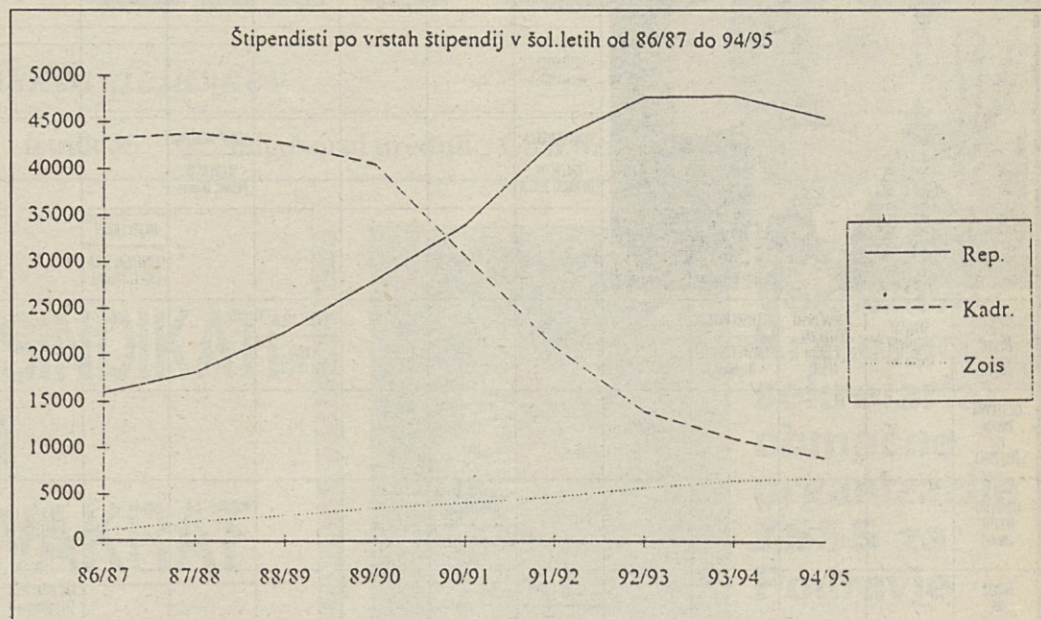
Po napovedih bodo letos dodelili le še 3.000 kadrovskih štipendij. Republiške štipendije, ki so v devdesetih letih nadomestile kadrovske, se financirajo iz proračuna, podeljuje pa jih Republiški zavod za zaposlovanje. V šolskem letu 1995/96 je prejelo republiško štipendijo 54.646 študentov, od tega 14.029 študentov in 40.617 dijakov. Zoisove štipendije so sicer nekoliko višje od ostalih, toda še vedno dokaj nizke, posebno če pomislimo na to, da taka štipendija ne bi smela služiti le golemu preživetju, temveč bi morala talentiranemu posamezniku omogočiti študij, potovanja, nabavo knjig, računalnikov, ocenjuje dr. Jan Ma-

karovič. Junija je bilo izplačano za republiške štipendije 759 milijonov tolarjev, skupaj s Zoisovimi štipendijami pa 939 milijonov tolarjev.

Študentska štipendija pokrije le 46 odstotkov stroškov

Povprečna republiška štipendija za dijake je decembra znašala 14.295, za študente pa 19.366 tolarjev. Najvišjo januarsko štipendijo so imeli letos prosilci iz kmečkih družin (dijaki 17.483, študentje pa 23.111 tolarjev).

Višina štipendije zavisi od višine zajamčene plače oziroma od dohodkovnega cenzusa, s katerim se odmirja in je zato socialno obarvana. S padanjem realne vrednosti zajamčene plače, pada tudi realna

vrednost štipendije. Po podatkih Statističnega urada Slovenije so letos januarja dosegli minimalni življenjski stroški na družinskega člana štiričlanske družine okrog 25.000 tolarjev. Povprečna dijaška

republiška štipendija je takrat pokrila le kakšnih 37 odstotkov minimalnih življenjskih stroškov dijakov, ki se šola v kraju bivanja, pri študentu pa 46 odstotkov. To pa je za družine z nizkimi prejemki

Dokaj nizka višina republiških štipendij, skromno število kadrovskih štipendij, hitro razslojevanje prebivalstva na bogate in revne, slaba izobrazbena raven prebivalstva – vse to so razlogi, da bi bilo treba še okrepiti sedanje oblike štipendiranja, določiti nove vire financiranja, zraven pa spodbujati najrazličnejše oblike pomoči pri izobraževanju mladih in starejših.

Tako majhna država kot je Slovenija, z vedno manjšo številčnostjo generacij, ne bi smela dovoliti, da bi izobraževanje prepustili v glavnem le gmotnim možnostim posamezne družine. Država bi morala biti zainteresirana, da iz vsake generacije dobi čim več strokovno izobraženih, ne glede na njihovo socialno poreklo, najbolj nadarjenim pa še posebej pomagati.

Marija Frančeskin

Le še 3.000 kadrovskih štipendij

Veljavni pravilnik o štipendiranju – sprejet je bil leta 1993, dopolnili so ga že petkrat, zadnjič letos poleti – največ govori o dodeljevanju republiških štipendij. Le-te so namenjene tistim dijakom srednjih šol in študentom, ki niso uspeli dobiti kadrovske štipendije ali štipendije kakega drugega študentskega sklada ali fundacije. Dohodki v njihovi družini ne smejo presegati z zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti določene višine.

Kako do republiške štipendije

Vsi tisti dijaki in študentje, ki bi v prihajajočem šolskem letu radi dobili štipendijo, morajo pohetiti. Skrajni rok za oddajo prošnje je za dijake peti, za študente pa trideseti september. Glavni pogoj za pridobitev republiške štipendije je dohodkovni cenzus. Dijaki in študentje, ki se šolajo v kraju stalnega bivališča, lahko uveljavijo pravico do republiške štipendije, če njihov dohodek na družinskega člana v drugem tromesečju leta 1996 ne presega sto odstotkov zajamčene plače (33.140 tolarjev bruto).

Dijaki in študentje, ki se šolajo zunaj kraja svojega bivališča, pa lahko zaprosijo za republiško štipendijo, če isti dohodek ne presega 130 odstotkov zajamčene plače (43.082 tolarjev bruto). Dijakom in študentom, ki so republiško štipendijo prejeli že letos, na Republiškem zavodu za zaposlovanje pripravljajo, da čim prej predložijo zahtevano dokumentacijo. Zanje velja, da lahko navedeni dohodkovni cenzus presegajo le za 10 odstotkov, dosejati je veljalo 20 odstotkov.

Za Zoisove štipendiste, ki so jim letos ukinili dohodkovni cenzus, veljajo naslednji pogoji. Če kandidat od drugega letnika dalje ne doseže najmanj povprečne ocene prav dobro (dijaki) oziroma najmanj ocene osem (študenti) ali se ne izkaže z javno priznanim izjemnim rezultatom, se mu štipendija ne izplačuje, mu miruje.

Če pa kandidat v drugem in naslednjih letnikih ne doseže ocene dobro (dijak) oziroma ocene sedem (študent) iz značilnih predmetov za izobraževalni program, se mu štipendija ukine.

»Razmere v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji, ki daje na Ptuj delo in kruh največjemu številu delavcev in delavcev, so čedalje hujše. Nedavno je morala v stečaj tovarna volnenih izdelkov v Majšperku, kjer je bilo zaposlenih 237 delavcev. Z velikimi težavami se srečujejo tudi v Planiki v Majšperku ter v Delti, Validu, podjetju Zoorn, v Zaščiti in še v nekaterih manjših ptujskih tekstilnih podjetjih. Velika večina delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji na našem območju ne dobiva plač in drugih prejemkov po kolektivni pogodbi,« je povedal sekretar območnega odbora Zveze Svobodnih sindikatov na Ptuj Boris Frajnkovič.

Delavci Planike še čakajo na regres

»V Planiki, – zaposlenih ima okoli 240 delavcev in delavcev – ne dobivajo plač po kolektivni pogodbi, prav tako pa zaposleni še niso dobili niti lanskega regresa. Delavce skrbi bi usoda njihovih delovnih mest, saj po stečaju tovarne volnenih izdelkov v Majšperku tako rekoč nimajo več drugih možnosti za zaposlitev,« pojasnjuje Frajnkovič. »Nekaj delavcev je sporazumno prekinilo delovno razmerje v Planiki, vendar niso dobili odpravnine, saj je določilo o izplačilu odpravnine v sporazumu tako napisano, da je rok izplačila odvisen tako rekoč od dobre volje podjetja.«

Po Frajnkovičevih besedah se sindikat delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v podjetju bori za interese delavcev. »Kljub temu je 80 delavcev in delavcev prejšnji mesec prestopilo iz ZSSS v KNSS, ki je v Planiki poskušal pridobiti čim več novih članov z nerealnimi obljubami.«

Labod je imel dobiček, njegovi delavci na Ptuj pa minimalne plače

Iz nekdanje tovarne Delta, ki je bila obrat Laboda iz Novega mesta, pa sta pred kratkim nastali dve podjetji. »Na začetku maja je bilo registrirano invalidsko podjetje Valido, ki zaposluje 122 delavcev in delavcev. Od začetka junija pa kot samostojno podjetje posluje tudi novoustanovljena družba z omejeno odgovornostjo Labod Delta Konfekcija, ki zaposluje 403 delavce. V obeh pod-

TEKSTILNA INDUSTRIJA PROIZVAJA ČEDALJE VEČ DELOVNIH INVALIDOV

jetjih imajo delavci zelo slabe plače. Veliko delavcev ne prejema niti minimalne plače 54.500 tolarjev bruto,« pravi Frajnkovič. »Kljub temu pa delavci ne stakajo, saj se bojijo, da bi novoustanovljena podjetja sami pahnili v stečaj in bi tako ostali brez dela in redne zaposlitve.«

Boris Frajnkovič: Večina tekstilnih delavcev na Ptuj nima plače po kolektivni pogodbi

Labod Delta Konfekcija in Valido zares nista v zavirljivem položaju. Njihov ustanovitelj in lastnik je Labod iz Novega mesta, ki je zase obdržal vse premoženje prejšnjega obrata na Ptuj. Zato sta morali novi podjetji prostore in stroje vzeti v najem od novomeškega Laboda.

»Delavci imajo občutek, da so bili s takšnim načinom reorganizacije izigrani. Večina delavcev nekdanjega Labodovega obrata na Ptuj je namreč svoje certifikate vložila v lastno podjetje – torej v novomeški Labod. Sedaj ko je Labod tik pred lastninjenjem, so se znašli v samostojnem podjetju, vanj pa je Labod vložil samo najnujnejši ustanovitveni kapital in nič

več. Tako sta nova podjetja začeli tako rekoč iz nič.«

Poleg tega pa so imeli delavci Labodovega obrata na Ptuj zadnja leta izjemno nizke plače. »Generalni direktor novomeškega Laboda se je nedavno v nekem pogovoru pohvalil, češ da je lani Labod posloval z dobičkom. Hkrati pa

zaposleni niso prejeli plač niti po socialnem sporazumu.

Slabi zgledi vlečejo

Tudi v mešanem podjetju Zoorn, čigar večinski lastnik je avstrijski podjetnik, ne izplačujejo plač po kolektivni pogodbi. V tem podjetju, v katerem po besedah Borisa Frajnkoviča opravlja finančne in računovodske posle preko svoje firme stečajni upravitelj Tama, Mariborskega tiska in Elektrokovine Mirko Žagar (mimogrede – konec osemdesetih let je bil tudi direktor Delte-Laboda na Ptuj), letos pred kolektivnim dopustom delavci še niso dobili regresa. To se je v zadnjih letih zgodilo prvič, saj so delavci doslej regres dobivali pred kolektivnim dopustom. »Tuji delodajalci se zavedajo, da morajo delavcem plačati, kar jim pripada po kolektivni pogodbi in zakonih, vendar pa jih drugače učijo slabi zgledi pri nas in morda tudi nekateri domači prišepetovalci,« opozarja Frajnkovič.

S podobnimi težavami kot večina tekstilnih podjetij na Ptuj se srečujejo tudi v podjetju Zaščita, v katerem 70 delavcev izdeluje zaščitne obleke. Tudi v tem podjetju delavci ne prejema plač po kolektivni pogodbi.

Sindikat si prizadeva za boljše delovne razmere

»Čeprav so v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji delavci zelo slabo plačani, morajo zelo trdo in prizadevno in delati, saj so norme čedalje višje. Zato ustvarja ta industrijska veja tudi izredno veliko delovnih invalidov. Svobodni sindikalisti si zato ne prizadevamo samo za pošteno vrednotenje dela v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji in za druge pravice delavcev, temveč tudi za ustrezne delovne razmere,« je rekel Boris Frajnkovič.

Tomaz Kšela

PREBERITE IN NAROČITE

Založba ČZP Enotnost
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

V Zbirki priročnikov za sindikalne zaupnike in strokovne službe smo zaradi izjemnega povpraševanja ponatisnili razprodani

(1) SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE

avtorjev Mata Gostiše in Gregorja Mikliča 6.900,00 SIT

V tej zbirki imamo na zalogi še priročnike:

(2) SOODLOČANJE, ZAPOSLOVANJE, KOLEKTIVNA POGODBA

avtorja Heribert Kohl in Zvone Vodovnik 2.400,00 SIT

(3) DOKUMENTI DRUGEGA KONGRESA ZSSS s statutom ZSSS

1.800,00 SIT

(4) DELNIČARSTVO ZAPOSLENIH NA POTI K EKONOMSKI DEMOKRACIJI

– mag. Aleksandra Kanjuo Mrčela
TEMELJNI POJMI O GOSPODARSKIH DRUŽBAH
– Nadja Cvek
SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽB
– Gregor Miklič
UREŠNIČEVANJE ZAKONA O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU
– Milan Utroša 2.000,00 SIT

Vse štiri priročnike lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana po telefonu (061) 321-255 ali po faksu 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo izvod(ov) priročnika pod zap. št. (1),

..... izvod(ov) pod zap. št. (2),

..... izvod(ov) pod zap. št. (3) in

..... izvod(ov) pod zap. št. (4).

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bomo plačali v zakonitem roku.

Kraj, datum: žig

Podpis naročnika

Nagradna križanka št. 39

Table with crossword puzzle clues in Slovenian. Includes categories like 'MESTO V FRANCIJI', 'TI PALNI ORGAN NA GLAVI INSEKTOV', 'SKANDINAVSKO MOŠKO IME'.

Nagradna križanka št. 39

Rešitve nam pošljite do 27. avgusta 1996 na naslov: Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št.39

Nagrade za rešeno križanko so: (1) - ura Etic Quartz, (2), - 5.000 SIT, (3) - 3.000 SIT, (4) - 2.000 SIT, (5) - knjižna nagrada.

Rešitev nagrade križanke št.37 SKOLOPENDRA, KOLAROVGRAD, OLIVIER, SIR, PE, ANTON, SA, DANILO, PASAR, VASKO, KOALA, AMATER, ANION, ISPA, DELEDDA, AR, ENS, RV, ANTELAMI, KIST, LEA, ME, SIN, TRENT, PEST, ALK, NEVAI, ČESANKA, NART, LAKE SUPERIOR, TJAŠ, ETALON, DANKA

Izzrebani reševalci nagradne križanke št.37 1. Petra Draganič, Smetanova 29, 2000 Maribor 2. Vanja Dobovičnik, Vinska gora 40, 3320 Velenje 3. Igor Črnugelj, Župančičeva 2, 8330 Metlika 4. Maja Zečević, Ul. Štrauhovih 39, 2000 Maribor 5. Srečko Meh, Levčič 54, 3301 Petrovče

NAGRADNI SKLAD Ta teden sta praktični nagradi v naš nagradni sklad prispevala: Uro Etic Quartz - UZO, d. o. o., podjetje za trgovino, proizvodnjo in storitve Parmova 53, 61000 Ljubljana - tel.: 061/301-787; Trgovina: Hala Tivoli, Celovška 25, tel.: 061/1315-155. V njej prodajajo ure, zlato in ostalo; kozmetiko svetovnih znamk, igrače, audio-video tehniko, tekstil - Casucci, Lee, Legend in drugo.

POZOR! K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.

ATRIS Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 32

ATRIS - BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

- 1. BOHINJ - počitniški hišici v UKANCU - za 6 oseb - tri spalnice, kuhinja, dnevena soba, kopalnica, 150 m od jezera. Cena 80 DEM. Termin v septembru. 2. KRANJSKA GORA - PENZION SATURN - nad jezerom Jasna, dvo-, tri- ali štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 39 DEM. 3. MORAVSKE TOPLICE - zasebna hiša, 2-, 3- in 4-posteljne sobe. Cene: nočitev z zajtrkom 1.900 SIT, polpenzion 2.750,00 SIT, polni penzion 3.750,00 SIT.

POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

- 1. Počitniške hišice v Čatežu, Atomskih toplicah ali Moravskih toplicah, Banovcih, Ptujskih toplicah, Rogli, Bovcu, Bohinju ali Kranjski Gori za vsa obdobja. 2. BARBARIGA PRI PULI - enosobno stanovanje za 4 osebe, najem 7 dni. Termin po 4. septembru 1996. Cena 4.800,00 SIT. 3. PIRAN - štiriposteljni apartmaji. Cena najema 95 DEM na dan. 4. FIESA - tri- ali štiriposteljne sobe, tuš, WC. Polpenzion 47 DEM na dan, otroci do 10. leta imajo 30 % popust. 5. MORAVSKE TOPLICE - dvo- ali triposteljne sobe s tušem, wc-jem,

možnost uporabe kuhinje. Cena 3.300 SIT na osebo, polpenzion 2.700 SIT, polni 3.750 SIT.

- 6. UMAG - hotel ISTRA - 7 dni, najem 414 DEM - apartmaji POLINEZIJA za 5 oseb - 7 dni, najem 850 DEM. 7. NOVIGRAD - hotel MAESTRAL - 7 dni, polpenzion 455 DEM. 8. MAREDA PRI NOVIGRADU - dvosobno stanovanje za 4 - 5 oseb, dnevni najem 55 DEM in turistična taksa. Termin v septembru. 9. NOVIGRAD - KASTANJA Cene: - lesene hišice za 2, 3 ali 4 osebe - nočitev 14 DEM/osebo, možnost polpenzion - hišice za družinski dopust z dvema ali tremi spalnicami, kuhinjo, kopalnico - 60 oz. 75 DEM dnevno. 10. POREČ - hotel TAMARIS - 7 dni, polpenzion 500 DEM. - hotel LUNA - 7 dni, polpenzion 329 DEM* - hotel PICAL - 7 dni, polpenzion 430 DEM* - hotel NEPTUN - 7 dni, polpenzion 343 DEM

akcija - bivajte 7, plačate 6 dni ali bivajte 12, plačate 10 dni

- hotel DIAMANT - 7 dni, polpenzion 417 DEM* - hotel GALEB - 7 dni, polpenzion 270 DEM* - apartmaji LANTERNA za 3 osebe 70 DEM*, za 4 osebe 80 DEM* - apartmaji LUNA za 3 osebe 65 DEM*, za 4 osebe 75 DEM - apartmaji DIAMANT za 2-4 osebe 70 DEM*, za 4-6 oseb 85 DEM*. 11. OTOK MALI LOŠINJ - Nerezine - enosobno stanovanje za 4 osebe, termini praviloma 7 dni - cena 60 DEM na dan. Termin v septembru. 12. OTOK CRES - ZAGLAV - garsonjera za 4 osebe, termini praviloma 7 dni. Prosto od 26. 8. 1996 - cena 76 DEM na dan. 13. PULA-MEDULIN - sistem Fortuna - hoteli, paviljoni, apartmaji; Kraj bivanja je znan 5 dni pred odhodom. 14. PAG - DRUŽINSKI HOTEL TONY - triposteljne konfortne sobe, TWC, balkon - pritličje ali 1. nadstropje. Cena polpenzion 44 DEM, možna nočitev z zajtrkom, lastna restavracija in bife. Hotel ima lastno peščeno plažo 20 m od objekta. Parkiranje na urejenem parkirnem prostoru. Prosto po 17. avgustu. 15. HVAR - hotel PALACE - polpenzion, za 7 dni 385 DEM* - hotel ANFORA - polpenzion, za 7 dni 385 DEM*. 16. BRAC - privatni apartmaji za 2 osebi 455 DEM*, za 4 osebe 732 DEM*, za 6 oseb 905 DEM. 17. KORČULA - hotel LIBURNIA - polpenzion 420 DEM* - hotel MARKO POLO - polpenzion 346 DEM* - apartmaji BON REPOS za 2 osebi 490 DEM*, za 4 osebe 595 DEM*, za 6 oseb 770 DEM*.

Turistična taksa je 2,10 DEM za odrasle osebe na dan.

- 18. KRANJSKA GORA - Penzion Parentov dom, dvosobne sobe, TWC; cena polpenzion od 31 do 37 DEM na osebo. Dvoposteljni apartmaji s otroki. 19. PODČETRTEK - Kontejner za 6 oseb, cena 80 DEM/osebo in za 4 osebe 58 DEM. Termin 2. 8. - 9. 8. in 9. 8. - 16. 8. veliki. 20. KLUB PALACE PORTOROŽ - Hotel Neptun, 5 dnevni polpenzion 295 DEM, 7dnevni polpenzion 399 DEM. - Hotel Mira, 5 nočitev z zajtrkom 210 DEM, 7dni 294 DEM. 21. SAVUDRIJA - Monteneta - štiriposteljne hišice, TWC, polpenzion 42 DEM, otroci do 10. leta imajo 30 % popusta. *

* - znižane cene hotelskih storitev za 6%.

C. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje doma ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih.

- 1. ENODNEVNI IZLET PO BELI KRAJINI preko Muljave in Žužemberka, obisk metliške kleti, naselja Adlešiči, kosilo na poznani kmetiji pri ŠKALOVIH v Cerovcu. Idealno za 45 oseb. Cena 65 DEM na osebo.

- 2. IZOLA - ribji piknik in ogled morskoga dna. Pokličite za pripravo vašega programa. 4. DOLINA SOČE - ogled muzeja v Kobaridu, Dantejevega Pekla, vožnja z ladjo Lucija, kosilo in zabavni program. Cena 2.700 tolarjev. 6. PARIZ - v oktobru 5 dni, samo 499 DEM, plačilo v treh obrokih. Prijave do 15. 9. 1996. Zelo ugodna ponudba.

D. ORGANIZACIJA SEMINARJEV

Posebna ponudba ATRISA in Hotela KOMPAS v Bohinju. Organiziramo eno- ali večdnevne seminarje za 15 do 70 udeležencev. Cena penzion 4.350 tolarjev. Tehnična oprema je zagotovljena.

E. REZERVACIJE AVIONSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

- F. VELIKA POTOVANJA 1. NEW YORK - šestdnevni ogled mestnih znamenitosti in za doplačilo Washingtona, West Pointa, Niagarskih slapov itd. Cena 1.499 DEM. 2. ŠRILANKA - desetdnevni obisk čudovite dežele, za skupino cena 2.300 DEM. 3. TURČIJA - KAPADOKIJA - odhod 29. avgusta, 7 dni, cena 1130 DEM.

G. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob skupni pripravi vašega osebnega programa

H. SEJMI

- 1. HANNOVER - CEBIT-HOME - osebni računalniki, od 28. 8. do 1. 9. 2. PARIZ - sejem ženske konfekcije, za mlade, in moška konfekcija. Od 6. do 9. septembra. 3. FRANKFURT - Avtomobilski - avtomobilski, servisi, bencinske črpalke, od 10. do 15. septembra. 4. KÖLN - Fotokina, 18. do 23. september 5. HANNOVER - IAA - vozila za prevoz potnikov in tovora, vozila za posebne namene, od 21. do 29. septembra. 6. PARIZ - svetovna avtomobilski razstava, od 3. do 13. oktobra. 7. ESSEN - Security, od 8. do 11. oktobra 8. ŽENEVA - Ifra, sejem grafike, časopisne in redakcijske tehnike, od 14. do 17. oktobra. 9. BOLOGNA - SAIE - gradbeni sejem, od 16. do 20. oktobra 1996. 10. OKTOBERFEST - München - 21. 9 do 9. 10. Program za skupino.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 20 dni pred odhodom za že rezerviran termin zaračunamo stroške poslovanja in druge stroške; najmanjši znesek stroškov odpovedi je 4.000 tolarjev, pri krajši odpovedi 20 dni zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Pri odpovedi krajši kot 10 dni zaračunamo 80% celotne cene aranžmaja. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spreminjajo za več kot 7%. Po plačilu gostje prejmejo našo napotnico. V primeru, da naše napotnice ne prejmete 7 dni pred odhodom, nas nujno pokličite.

Pri posebnih akcijah znižano ceno aranžmaja je potrebno takojšnje 10% plačilo, ki se obravnava kot kavcija, ob odpovedi se znesek ne vrača. Za dopuste je možno obročno plačevanje 40, 30, 30%. Celotno plačilo 10 dni pred odhodom na dopust.

Programje v tujini obravnavamo v skladu s splošnimi navodili potovalne agencije, ki je organizator potovanja, in jih gostje prejmejo ob prijavi. Prijava je sprejeta, ko je vplačanih 30% cene aranžmaja. Reklamacije v skladu s turističnimi uzcanci rešujemo sporazumno.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze